

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

अहमदनगर जिल्हा

१९८९-९०

शुद्धिपत्र

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९-९०

अ. क्र.	पृष्ठ क्रमांक	तक्ता क्रमांक	स्तंभ क्रमांक	ओळ क्रमांक	चुकीची नोंद	दुरुस्त नोंद
१	२	३	४	५	६	७
१.	६७	३. १	-	शिर्षक	क्षेत्र हेक्टरमध्ये	क्षेत्र "०० हेक्टरमध्ये
२.	७८	३. २	-	तळटीप	-----	"१९८४-८५ करीता फळे व भाजीपाला असे स्वतंत्र क्षेत्र उपलब्ध नाही.
३.	९७	३. ९	-	शिर्षक	-----	कृषी गणना १९८५-८६
४.	१५८	६. ५	१२	शिर्षक	कर्जाची उचल	संस्थानी घेतलेले एकूण कर्ज
५.	१७२	६. १५	१७	५	१५	१५८
६.	२००	९. ५	७	८	७६९	७८९
७.	-	-	-	९	६७	८७
८.	-	-	१०	६	१६७६	१६७८
९.	२२९	११. १०	१०	३	९० %	८८ %
१०.	---	-	-	५	१०५ %	१०८ %
११.	२३८	१२. २	१७	१३	२८. ५२	२८. ५३

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८२-९०

जिल्हा-अहमदनगर

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३	४
१.	-	दृष्टिक्षेपात जिल्हा	८
२.	-	जिल्हा ओळख	१४
३.	-	समालोचन	१७
		<u>सांख्यिकी तक्ते</u>	
	[१]	<u>क्षेत्रफळ व लोकसंख्या</u>	
४.	१. १	१९८१ च्या जनगणनेनुसार तहसीलवार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या	४१
५.	१. २	१९५१ पासूनच्या लोकसंख्येमधील दश वार्षिक फरक	४३
६.	१. ३	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावाचे तालुकावार वर्गीकरण	४६
७.	१. ४	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहराचे तालुकावार वर्गीकरण	४८
८.	१. ५	१९८१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या	४९
९.	१. ६	लोकसंख्येचे [अ] व्योमगटानुसार वर्गीकरण [ब] धर्मानुसार वर्गीकरण	५१ ५२
१०.	१. ७	१९८१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीची आकडेवारी	५३
११.	१. ८	भिंती, छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामग्री-नुसार घराचे वर्गीकरण	५५
१२.	१. ९	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण-१९७१ जनगणनेनुसार	५८
१३.	१. १०	अपंगतेनुसार जिल्ह्यातील अपंगांची संख्या [१९८१ ची जनगणना]	६०
१४.	१. ११	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर [१९८१ ची जनगणना]	६२
	[२]	<u>हवामान</u>	
१५.	२. १	निवडक केन्द्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य	६३
१६.	२. २	निवडक केन्द्रातील कमाल व किमान तपमान	६६

१	२	३	४
	[३]	<u>कृषि</u>	
१७.	३. १	जमिनीचा वापर	६७
१८.	३. २	तालुकावार निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र	७१
१९.	३. ३	मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन	७९
२०.	३. ४	विविध साधनांनी ओलीताखाली अत्लेले क्षेत्र	८१
२१.	३. ५	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीतेचे तालुकावार क्षेत्र	८३
२२.	३. ६ अ.	तालुकावार सिंचन विहिरी व इतर विहिरी	८२
२३.	३. ७ ब.	कूपनलिका, हातपंप आणि विद्युत पंप	९१
२४.	३. ७	विहिरीखेरीज लघुपाटबंधा-यांची कामे	९२
२५.	३. ८	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प	९३
२६.	३. ९	वहिले धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलीताखाली अत्लेली वहिले धारण जमीन आणि ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहिलेच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळ-श्रेणीनुसार धारण जमिनीची संख्या	९७
२७.	३. १०	तहसीलनिहाय कृषि अवजारे	९९
२८.	३. ११	दुष्काळ, टंचाई, टंचाईसदृश परिस्थितीची माहिती	१००
२९.	३. १२	टंचाईच्या पूर्वदृष्टीनुसार कठीण व टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती	१०२
	[४]	<u>पशुसंवर्धन, वन व मत्स्य व्यवसाय</u>	
३०.	४. १	तालुकावार पशुधन	१०४
३१.	४. २	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या	१०८
३२.	४. ३ अ.	विविध पशु वैद्यकीय संस्थांचे कार्ये	११०
३३.	४. ३	रोगांच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूंची संख्या	१११
३४.	४. ४	मान्यताप्राप्त पशुवध गृहे आणि प्रत्येक पशुवध गृहात कत्तल केलेल्या पशूंची संख्या	११२
३५.	४. ५	जिल्ह्यातील वन क्षेत्र	११३
३६.	४. ६	जिल्ह्यातील मुख्य आणि गौण वन उत्पादने	११४
३७.	४. ७	जिल्ह्यातील भूजल मत्स्य व्यवसाय	११५
	[५]	<u>रोजगार, उद्योग खाणी व वीज</u>	
३८.	५. १	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	११६
३९.	५. २	चाल कारखान्याचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण	१२६
४०.	५. ३	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्याचे वर्गीकरण	१३१
४१.	५. ४	उद्योगांच्या महत्त्वाच्या बाबींची आकडेवारी वार्षिक उद्योग पाहणी	१३४
४२.	५. ५	रोजगार विनिमय केन्द्रातील आकडेवारी	१३६

१	२	३	४
४३.	५. ६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम	१३८
४४.	५. ७	कर्मचारी गणना-१९८८	१३९
४५.	५. ८	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार	१४०
४६.	५. ९	विद्युतीकरण झालेल्या ग्रहाऱांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या	१४१
४७.	५. १०	विजेचा वापर	१४२
४८.	५. ११	आर्थिक गणना-१९८०, बिगर कृषि आस्थापना, आस्थापना व स्वकारित उद्योगात	१४३
४९.	५. १२	प्रमुख उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या	१४४
५०.	५. १३	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापना संख्या	१४५
५१.	५. १४	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनातील कामगारांची संख्या	१४६
५२.	५. १५	बिगर कृषि सहकारी आस्थापना [सर्व उद्योग गट एकत्र]	१४७
५३.	५. १६	प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या	१४८
५४.	५. १७	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या गटातील संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या	१४९
५५.	५. १८	घाऊक आणि किरकोळ व्यापार संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या	१५०
५६.	५. १९	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या	१५१
५७.	५. २०	सर्व उद्योग गट मिळून संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या	१५२
	[६]	सहकार =====	
५८.	६. १	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था	१५३
५९.	६. २	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती	१५५
६०.	६. ३	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षा वर्गप्रमाणे वर्गवारी	१५६
६१.	६. ४	जिल्ह्यांतील राज्य आणि जिल्हा पातळी-वरील सहकारी बँकांचे कार्य	१५७

क्र.	क्र.	विवरण	पृ.
६२.	६. ५	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य	१५८
६३.	६. ६	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थेचे कार्य	१६०
६४.	६. ७	जिल्ह्यातील लेबर संस्थेचे कार्य	१६१
६५.	६. ८	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थानी दिलेली पीक कर्जे	१६२
६६.	६. ९	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थानी दिलेली पीक कर्जे	१६३
६७.	६. १०	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थामार्फत दिलेली पीक कर्जे	१६४
६८.	६. ११	जिल्ह्यातील बिगर शेतकरी सहकारी पत संस्थांचे कार्ये	१६५
६९.	६. १२	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्था कार्ये	१६६
७०.	६. १३	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्ये	१६८
७१.	६. १४	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्ये	१६९
७२.	६. १५	जिल्ह्यातील नियंत्रित शिवाजारपेठांची माहिती	१७१
७३.	६. १६	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे	१७५
	[७]	वैद्यकीय व सार्वजनिक आरोग्य	
७४.	७. १	सार्वजनिक व अर्धसहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकावार माहिती नोंदणी केलेल्या जन्म व मृत्यूंची संख्या	१७६
७५.	७. २	विविध कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या	१७७
७६.	७. ३	माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी	१७८
७७.	७. ४	जिल्ह्यातील कुटूंब नियोजन केंद्रांची संख्या	१८०
७८.	७. ५	जिल्ह्यातील कुटूंब नियोजन केंद्रांची संख्या	१८२
	[८]	शिक्षण	
७९.	८. १	१९८१ च्या जनगणनेनुसार तहसीलवार साक्षरता	१८४
८०.	८. २	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या	१८६
८१.	८. ३	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक, महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची इयत्तेप्रमाणे संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी	१८७
८२.	८. ४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था	१८९
८३.	८. ५	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत	१९०
८४.	८. ६	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च	१९१

८५	८. ७	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन, तांत्रिक शाळा	११२
८६.	८. ८	जिल्ह्यातील प्रा.ट. शिक्षण केंद्रे	११३
८७.	८. ९	शिक्षकाकरीता प्रशिक्षण संस्था	११४
	[९]	<u>वाहतुक व दळणवळण</u>	
८८.	९. १	रेल्वे मार्गाची लांबी	११५
८९.	९. २	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी	११६
९०.	९. ३	वापरात असलेली मोटार वाहनांची संख्या	११७
९१.	९. ४	महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ प्रवाती वाहतुक	११८
९२.	९. ५	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतुक गणना	११९
९३.	९. ६	पोस्ट, तार घरे, दूरध्वनी सेवा व दूरदर्शन विषयीची आकडेवारी	२०२
	[१०]	<u>स्थानिक संस्था</u>	
९४.	१०. १	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च	२०३
९५.	१०. २	ग्रामपंचायतीची उत्पन्न व खर्च	२०४
९६.	१०. ३	जिल्हा परिषदेचे वाववार उत्पन्न व खर्च	२०६
९७.	१०. ४	नगरपालिका उत्पन्न व खर्च	२०८
९८.	१०. ५	नगरपरिषद क्षेत्रातील वापरानुसार इमारती व त्यामध्ये चालणारा उद्योग /व्यवसाय	२१०
	[११]	<u>नियोजन</u>	
९९.	११. १	विविध विकास शीर्षाखाली झालेला खर्च वार्षिक योजना	२१३
१००.	११. २	जिल्ह्यातील सामान्य योजना/ आदिवाती योजनाखालील भौतिक साधने	२१४
१०१	११. ३	रोजगार हमी योजना	२२२
१०२	११. ४	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे/ त्यावरील रोजगार व खर्च	२२३
१०३	११. ५	पिण्याच्या पाण्याची तोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाय योजना	२२४
१०४	११. ६	संकरित व अधिक उत्पन्न देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र	२२५

१	२	३	४
१०५	११. ७	जिल्ह्यातील रासायनिक खतांचे वाटप	२२६
१०६	११. ८	जिल्ह्यातील साखर कारखाने	२२७
१०७	११. ९	दुग्ध संस्थांची माहिती	२२८
१०८	११. १०	अवर्षम प्रवण कार्यक्रमाची प्रगती	२२९
१०९	११. ११	एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती व त्यावरील तरतूद व खर्च	२३१
११०	११. १२	वीस कलमी कार्यक्रम	२३२
१११	११. १३	विशेष घटक कार्यक्रम	२३४
	[१२]	<u>किंमती</u>	
११२	१२. १	निवडक शेतमालाच्या सरासरी घाऊक किंमती	२३५
११३	१२. २	जिल्हा मुख्यालय महत्वाच्या वस्तूंच्या सरासरी किरकोळ किंमती	२३६
११४	१२. ३	कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक जळगांव पुणे केन्द्र	२४०
	[१३]	<u>संकीर्ण</u>	
११५	१३. १	जिल्ह्यातील पोलीस दलाची एकूण संख्या	२४२
११६	१३. २	गुन्ह्यासंबंधी आकडेवारी	२४३
११७	१३. ३	तुरुंगांत दाखल केलेले गुन्हेगार	२४४
११८	१३. ४	गुन्हेगारांचे व्योमगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण	२४५
११९	१३. ५	दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे	२४७
	[१४]	<u>बँकींग व विमा</u>	
१२०	१४. १	वर्गीकृत बँका, त्यांच्या ठेवी व कर्जे	२४८
१२१	१४. २	संयुक्त भांडवली संस्था	२४९
१२२	१४. ३	विमा पत्रांची संख्या व रक्कम	२५०

१	२	३	४
	[१५]	<u>तंकीर्ण</u>	
१२२.	१५. १	चित्रपट गहांची आकडेवारी	२५१
१२४.	१५. २	अल्पवचतीची गोळा केलेली रक्कम	२५२
१२५.	१५. ३	तहतीलवार गोळा केलेला महसूल	२५३
१२६.	१५. ४	छापखाने, प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिके	२५४
१२७.	१५. ५	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले गहू, तांदूळ व साखर	२५५
१२८.	१५. ६	मागणी व वसूल केलेले धान्य	२५६
१२९.	१५. ७	१९८९ लोकसभा निवडणूक व १९९० विधानसभा निवडणूक बाबतची आकडेवारी	२५७
१३०.	१५. ८	अधिकारी व प्रवासी याचेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुकावार यादी	२६०
१३१.	१५. ९	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी	२६३
१३२.	१५. १०	निवडक निर्देशांकाचे कल	२६४

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९-९०

दुष्टिधेपात अहमदनगर जिल्हा

अ. क्र.	वाच	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५
एक	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	<u>अ. भौगोलिक स्थान</u>			
	१. उत्तर अक्षांश	अंश	१८.२ ते १९.९	१६.४ ते २२.१
	२. पूर्व रेखांश	अंश	७३.९ ते ७५.५	७२.६ ते ८०.९
	<u>ब. हवामान [१९८७]</u>			
	१. किमान तपमान	डिग्री सेल्सियस	१२.०	६.०
	२. कमाल	डिग्री सेल्सियस	३९.७	४६.२
	३. पर्जन्य [सरासरी] १९८९	मि. मि.	६८७	उ. ना.
	<u>क. प्रशासकीय विभाग</u>			
	१. तालुके	संख्या	१३	३०३
	२. पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
	३. टंचाईग्रस्त तालुके ८८-८९	संख्या	१२	१०६
	४. एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	२९८
	५. शहरे	संख्या	८	३०७
	६. गांवे [एकूण]	संख्या	१,५०५	४१,८३३
	१. निर्जन	संख्या	२	२,४७९
	२. वस्ती असलेली	संख्या	१,५०३	३९,३५४
	७. क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	१७,०४८.३	०७,६९०
दोन	<u>प्रशासकीय संस्था [३१.३.१९९०]</u>			
	१. पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
	२. महानगरपालिका	संख्या	-	११
	३. नगरपरिषदा	संख्या	११	२२२
	४. कटक मंडळ	संख्या	१	७
	५. ग्रामपंचायती	संख्या	१,१७७	२५,१८२
	६. पोलीस स्थानके [३१.१२.९०]	संख्या	२२	८१८
	७. पोलीस आऊट पोस्ट [२१.१२.९०]	संख्या	३८	१,४२५

१	२	३	४	५
तीन]	लोकसंख्या [१९८१]			
१. ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	२, २५७	४०, ७९१	
२. नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	३५१	२१, ९९३	
३. एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	२, ७०८	६२, ७८४	
४. अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	आकडे हजारात	२८८	४, ४८०	
५. अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१०. ६२	७. १४	
६. अनुसूचित जमाती लोकसंख्या	आकडे हजारात	१८८	५, ७७२	
७. अनुसूचित जमातींची लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	६. ९३	९. १९	
८. पुरुष	आकडे हजारात	१, ३८२	३२, ४१५	
९. स्त्रिया	आकडे हजारात	१, ३२६	३०, ३६९	
१०. स्त्री-पुरुष प्रमाण	१००० पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९६०	९३७	
११. घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१५९	२०४	
१२. साक्षरतेचे प्रमाण				
१. एकूण	टक्केवारी	४३. १६	४७. १८	
२. पुरुष	टक्केवारी	५६. ५१	५८. ७९	
३. स्त्रिया	टक्केवारी	२९. ५४	३४. ७९	
४. राज्यांमध्ये जिल्ह्यांचा क्रमांक	संख्या	१७	-	
चार]	कृषि [अस्थाई] [१९८८-८९]			
१. भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	१, ७०२	२०, ६५८	
२. जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राची टक्केवारी	हजार हेक्टर	१८७	५, ४०३	[१०. ९८] [१७. ५९]
३. शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन				
अ. बिगर शेती वापराखाली जमीन	हजार हेक्टर	९	१, ०७९	
ब. पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	१४९	१, ७२५	
एकूण [अ + ब]		१५८	२, ८०४	
४. पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन				
१. कायम गुरे चरप आणि इतर	हजार हेक्टर	४८	१, ५२३	
२. झाडे बुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	-	१८०	
३. लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	१२	१, ०२४	
५. पडीत जमीन				
१. चालू पड	हजार हेक्टर	६२	९५९	
२. इतर पड	हजार हेक्टर	६६	१, ०१४	

क्र.सं.	विवरण	एकक	संख्या	मूल्य
६३५	६. पिकाखालील क्षेत्र -"			
१०	१. पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	११	१७, ८५१
	२. दुसोटा क्षेत्र	"	८१	२, ८४१
	३. एकूण पिकाखालील क्षेत्र	"	१, २४२	२०, ६९२
	७. ओलीत क्षेत्र			
	१. निव्वळ ओलीत क्षेत्र [१९८१-८२]	"	२४६	२, ०९१
	२. एकूण ओलीत क्षेत्र [१९८१-८२]	"	२४६	२, ४४८
	८. महत्वाच्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र [अन्वयान्ये]			
	९. वहित धारण जमीन [१९८५-८६] [अंतिम]			
	१. २ हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या [००]	२, ६०७	४५, ४२५
	२. २ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	१, ९७४	३२, ९७२
	३. १० हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या [००]	११५	२, ४२२
	१०. जमीन महसूल वसुली १९८९-९०	लाख रुपये	६५	७, ९२९
	११. जिल्हा परिषदांचा उपकर [१९८९-९०]	हजार रुपये	७, ७९५	उ. ना.
	१२. पंचायत समित्यांचा उपकर [१९८९-९०]		उ. ना.	उ. ना.
[पाच]	पशुसंवर्धन [पशुधपना १९८७] अस्थाया]			
	१. पशुधन	संख्या हजारात	२, २०९	३३, ८८९
	२. गाई व बैल	"	९९१	१६, ८८२
	३. म्हशी व रेडें	"	१२४	४, ६०५
	४. मेंढ्या	"	२१०	१, ७७४
	५. भेळ्या	"	७५९	१, १०३
	६. कॉबड्या व बदके	"	१, ६३५	२४, ६२७
[सहा]	सहकार [१९८९-९०]			
	१. सहकारी संस्था	संख्या	३, ९४४	९८, १४८
	२. प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	१, ३०६	१८, ६६८
	३. प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	५२७	७, ८२०
	४. दुग्ध शाळा संस्था	संख्या	८५१	१३, ३५७
	५. प्राथमिक कृषि पतसंस्थानी दिलेले कर्ज	रु. कोटीत	८४	७५०

१	२	३	४	५
[सात]	जल सिंचना ३०. ६. ९० रोजी] पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र			
	१. मोठे प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	२ २०८	२० उ. ना.
	२. मध्यम प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	६ ६८	१५६ उ. ना.
	३. लघु प्रकल्प [पृष्ठ भाग] लाभक्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	५९ २८	१, ५३० उ. ना.
	४. सिंचन विहिरीखाली भिजपारे क्षेत्र	"-" "-"	१३६	१, १९९
[आठ]	उद्योग [१९८९ अखेर]			
	१. नोंदपीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	५२१	२६, ८१४
	२. नोंदपीकृत चालू कारखान्यांची संख्या [उत्पादनी चालू असलेले]	संख्या	४८७	२३, ०५७
	३. साखर कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धरून]	संख्या	१३	११६
	४. साखर कारखान्यातील आलेली माहिती, साखरेचे उत्पादन	हजार टन	७१९	२, ६२९
	५. सर्व सूत गिरण्यांची संख्या	संख्या	२	१२२
[नऊ]	वीज [३१. ३. ९०]			
	१. वीजपुरवठा केलेली गाहरे व खेडी	संख्या	१, ५०४	३९, ६६१
	२. विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	१, ४९३	३९, ३५४
	३. वीज पुरवठा केलेले पंप संघ [१९८९-९०]	संख्या हजारात	१६२	१, ४७५
	४. गोबर गॅस सयंत्रे [३१. ३. ९०]	संख्या	१५, ४०७	उ. ना.
[दहा]	सार्वजनिक आरोग्य [१९८९]			
	१. रुग्णालये	संख्या	१४	७६८
	२. दवाखाने	संख्या	२३	१, ८९६
	३. प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	८७	१, ५३९
	४. प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	उ. ना. ३५९	८९ -
	५. एकात्मिक बाल विकास योजना गट	संख्या	४	१०५
	६. अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
[अकरा]	शिक्षण [३०. ९. ८९]			
	१. एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	२, ५९८	५७, १५८
	२. एक शिक्षकी शाळा	"-"	६२९	उ. ना.
	३. प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	४१८	१०, ११५
	४. प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"-"	११	२६३
	५. प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३८	३९

१	२	३	४	५
[बारा]	द्वयम शिक्षण			
	१. द्वयम शाळा	संख्या	३७४	९, ४८०
	२. शाळेतील स्वरूप विद्यार्थी	संख्या हजाराने	२७१	५, ६१५
	३. शाळेतील शिक्षक	"-	७१	१७५
	४. प्रत्येक शिक्षकामागे द्वयम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३३४	३२
[तेरा]	उच्च शिक्षण [३०. ९. ८९]			
	१. संस्था	संख्या	१९	२, ६४९
	२. स्वरूप विद्यार्थी	संख्या हजाराने	३७	१, ६७८
[चौदा]	अ) प्रौढ शिक्षण ३०. ९. ८९			
	१. प्रौढ शिक्षण केन्द्रे	संख्या	८६०	२८, ४८८
	२. प्रौढांची उपस्थिती	संख्या "०००	२६	८६१
	ब) तांत्रिक शिक्षण			
	१. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	१४	२११
	[१] शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	३	११२
	[२] इतर [खाजगी]	"-	११	९९
	२. शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा	"-	१, ६४४	४२, ८४४
	३. तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था			
	१. शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	२	१६६
	२. इतर [खाजगी]	"-	२०	५९७
	३. शासकीय व तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या हजाराने	३	१५५
	४. अभियंत्याची संख्या	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
[पंधरा]	परिवहन आणि दुळणवळण ३१=३=९०			
	१. स्वरूप रेल्वे मार्ग लांबी	कि. मी	१९७	५, ४३४
	२. रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	१, ०८२	उ. ना.
	३. स्वरूप रस्त्यांची लांबी [पृष्ठांकित]	किं. मी	११, ९११	१, ७२, ५९
	४. राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	"-	६१	२, ९७८
	५. राज्य महामार्गाची लांबी	"-	१, ७२७	३०, ७३७
	६. महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"-	२, ९७०	३८, ५३९
	७. इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"-	३, २४२	३७, ९८४
	८. ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	"-	४, ३११	६२, ६२१

१	२	३	४	५
[सोळा]	<u>पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा १९८८-८९</u>			
	कठीप गावांची संख्या	संख्या	१४३	उ. ना.
	१. खेड्यांना केलेला पुरवठा	"-	१४३	उ. ना.
	अ. नळाचा पाणी पुरवठा	"-	उ. ना.	उ. ना.
	ब. कूपनलिका	"-	उ. ना.	उ. ना.
	क. विहिरी	"-	उ. ना.	उ. ना.
	२. टँकर्स किंवा बैलगाडीने पुरवठा	"-	१४३	उ. ना.
	केली जाणारी गावे			
	३. योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	"-	उ. ना.	उ. ना.
[सतरा]	<u>घरबांधणी १९८८-८९</u>			
	भूमिहिन काळगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	१४१	उ. ना.
[अठरा]	<u>एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम</u>			
	१. दारिद्र्य रेषेखाली कुटूंबे ८३-८३	संख्या	३	४१
		[लाखात]		
	२. १९८७-८८ मधील जुने लाभार्थी	संख्या	६, ३१७	१०८७४९
	नवीन लाभार्थी	संख्या	९, ४०१	१२९३६९
[एकोपिस]	<u>रोजगार निर्मिती १९८९-९०</u>			
	अ. रोजगार हमीयोजना	मनुष्य दिवस	०. ५१	उ. ना.
		[कोटीत]	-	उ. ना.
	ब. राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम	"-	-	उ. ना.
	क. ग्रामीण भूमिहिन रोजगार कार्यक्रम	"-	-	उ. ना.
[वीस]	<u>आदिवासी कल्याणकारी योजना ८९-९०</u>			
	आदिवासीकरीता आश्रमशाळा	संख्या	१२	उ. ना.
[एकवीस]	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना [१९८९-९०]</u>			
	अ. मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	११२	उ. ना.
	ब. वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	"-	५, ०९४	उ. ना.
[बावीस]	<u>जिल्हा नियोजन १९८९-९०</u>			
	१. वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटी	१९	२, १४०
	२. अनुषंगी अर्थ काढण्यासाठी तरतूद	"-	०. ३८	उ. ना.
[तेवीस]	<u>नागरी पुरवठा</u>			
	१. रास्त भावाची दुकाने १९८९-९०	संख्या	१, २७०	३५, १६९
	२. पुरविलेला एकूण साठा १९८९-९०	००० टन	६१	उ. ना.
	३. शासकीय गुदामे ३१/३/९०	संख्या	७८	१, १७८
	४. साठवण्याची क्षमता	"००० मे. टन	४५	७२८